

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 172 (XVI) — Nr. 1.200

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 15 decembrie 2004

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE			
557.		559.	
— Lege pentru modificarea alin. (5) al art. 3 din Legea nr. 387/2003 privind regimul de control al exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare	2	— Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților	4
1.043.		1.045.	
— Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea alin. (5) al art. 3 din Legea nr. 387/2003 privind regimul de control al exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare	2	— Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților	5
★			
558.		DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
— Lege pentru modificarea Legii nr. 550/2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor aflate în patrimoniul regiilor autonome de interes local.....	3	Decizia nr. 482 din 9 noiembrie 2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală	5-8
★			
1.044.		Lista cuprinzând asociațiile și fundațiile române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență socială ce beneficiază de subvenții în anul 2005 din bugetul local al municipiului Focșani, precum și nivelul acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr. 34/1998	8
— Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii nr. 550/2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor aflate în patrimoniul regiilor autonome de interes local	3		
★			

LEGI ȘI DECRETE**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****CAMERA DEPUTAȚILOR****SENATUL****LEGE****pentru modificarea alin. (5) al art. 3 din Legea nr. 387/2003
privind regimul de control al exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare****Parlamentul României** adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Alineatul (5) al articolului 3 din Legea nr. 387/2003 privind regimul de control al exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 698 din 6 octombrie 2003, se modifică și va avea următorul cuprins:
„(5) Organizarea, funcționarea, precum și modificarea sediului agenției se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.“

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
DORU IOAN TĂRĂCILĂ

București, 7 decembrie 2004.
Nr. 557.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii pentru modificarea alin. (5) al art. 3
din Legea nr. 387/2003 privind regimul de control
al exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru modificarea alin. (5) al art. 3 din Legea nr. 387/2003 privind regimul de control al exporturilor de produse și tehnologii cu dublă utilizare și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
ION ILIESCU

București, 6 decembrie 2004.
Nr. 1.043.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

pentru modificarea Legii nr. 550/2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor aflate în patrimoniul regiilor autonome de interes local

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Legea nr. 550 din 14 octombrie 2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor aflate în patrimoniul regiilor autonome de interes local, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 803 din 5 noiembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. **Titlul legii va avea următorul cuprins:**

„ L E G E

privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor din patrimoniul regiilor autonome de interes local“

2. **Alineatul (2) al articolului 2 va avea următorul cuprins:**

„(2) Dispozițiile prezentei legi sunt aplicabile și spațiilor comerciale sau de prestări de servicii situate în imobilele monumente istorice, proprietate privată, sau în imobilele proprietate privată aflate în zona de protecție a unui monument istoric. Vânzarea acestor spații se poate face numai cu avizul conform al Ministerului Culturii și Cultelor.“

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU

p. PREȘEDINTELE
SENATULUI,
DORU IOAN TĂRĂCILĂ

București, 7 decembrie 2004.
Nr. 558.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii nr. 550/2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor aflate în patrimoniul regiilor autonome de interes local

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru modificarea Legii nr. 550/2002 privind vânzarea spațiilor comerciale proprietate privată a statului și a celor de prestări de servicii, aflate în administrarea consiliilor județene sau a consiliilor locale, precum și a celor aflate în patrimoniul regiilor autonome de interes local și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
ION ILIESCU

București, 6 decembrie 2004.
Nr. 1.044.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

pentru modificarea și completarea Legii nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I. — Legea nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 68 din 27 ianuarie 2004, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3, după alineatul (2) se introduce un alineat nou, alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților îndeplinește rolul de autoritate națională pentru calificări.“

2. La articolul 4 alineatul (1), literele a) și k) vor avea următorul cuprins:

„a) avizează, în scopul îndeplinirii rolului consultativ prevăzut la art. 3 alin. (1), proiecte de acte normative care au ca obiect formarea profesională a adulților;

.....
k) autorizează centrele de evaluare a competențelor profesionale și certifică evaluatorii de competențe profesionale, verficatorii interni și verficatorii externi;“

3. La articolul 4 alineatul (1), după litera m) se introduc șase litere noi, literele n) — ș), cu următorul cuprins:

„n) dezvoltă și implementează metodologiile privind analiza ocupațională;

o) dezvoltă și implementează metodologiile privind calificările;

p) dezvoltă și implementează metodologiile privind validarea calificărilor;

r) dezvoltă și implementează metodologiile privind certificarea competențelor profesionale și a calificărilor;

s) elaborează și actualizează Registrul național al calificărilor;

ș) sprijină înființarea comitetelor sectoriale și coordonează activitatea acestora.“

4. La articolul 4, după alineatul (1) se introduce un alineat nou, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Principalul rol al comitetelor sectoriale constă în dezvoltarea, actualizarea și validarea calificărilor, prin participarea partenerilor sociali, la nivelul sectoarelor de activitate.“

5. La articolul 12, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Art. 12. — (1) Pentru exercitarea atribuțiilor ce îi revin Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților este ajutat de un secretariat tehnic cuprinzând 25 de posturi. Până în anul 2007 numărul posturilor secretariatului tehnic se suplimentează cu 50, prin bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, astfel: 15 posturi în anul 2005; 20 de posturi în anul 2006; 15 posturi în anul 2007. Structura organizatorică a secretariatului tehnic se aprobă, la propunerea plenului Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților, prin ordin al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei.“

6. După articolul 13 se introduce un articol nou, articolul 13¹, cu următorul cuprins:

„Art. 13¹. — În exercitarea atribuțiilor ce îi revin Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților folosește, în afara personalului propriu, specialiști pe domenii ocupaționale, verficatori interni și verficatori externi.“

7. La articolul 14 alineatul (1), după litera f) se introduc două litere noi, literele g) și h), cu următorul cuprins:

„g) cheltuieli pentru plata specialiștilor pe domenii ocupaționale, a verficatorilor interni și a verficatorilor externi;

h) cheltuieli de transport, cazare și indemnizații de delegare pentru specialiștii pe domenii ocupaționale, verficatorii interni și verficatorii externi, pe perioada în care aceștia se deplasează în altă localitate din țară decât cea de domiciliu.“

Art. II. — Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
DORU IOAN TĂRĂCILĂ

București, 7 decembrie 2004.

Nr. 559.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru de Formare Profesională a Adulților și se dispune modificarea și completarea Legii nr. 132/1999 privind publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
ION ILIESCU

București, 6 decembrie 2004.
Nr. 1.045.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 482

din 9 noiembrie 2004

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală

Ioan Vida	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocar	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Alexandra Rodica Radu, Daniel Radu și Vasilica Badea în Dosarul nr. 1.801/2004 al Curții de Apel București — Secția I penală.

La apelul nominal răspund autorii excepției și partea Dumitrescu Manolache Aurel Mihăiță personal și asistată de doamna avocat Mariana Soare. Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Autorii excepției solicită admiterea acesteia așa cum a fost formulată în fața instanței de judecată.

Avocatul părții prezente solicită respingerea excepției ca neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale în materie. Apreciază că până în prezent nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea acestei jurisprudențe. Partea prezentă este de acord cu susținerile avocatului său, declarând că nu mai are nimic de adăugat.

Reprezentantul Ministerului Public solicită reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, sens în care apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece, deși interesele părții civile și ale părții responsabile civilmente sunt manifeste în procesul penal, ele nu pot fi limitate numai la aspectele civile, întrucât rezidă tocmai în fapta care întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni și deci, în esență, din aspecte indisolubil legate de latura penală a procesului. De asemenea, apreciază că cele statuate prin Decizia Curții

Constituționale nr. 100 din 9 martie 2004, referitoare la posibilitatea părții vătămate de a exercita calea ordinară de atac a apelului, indiferent de modul în care se pune în mișcare acțiunea penală (din oficiu sau la plângerea prealabilă), își mențin valabilitatea și în prezenta cauză.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 12 iulie 2004, pronunțată în Dosarul nr. 1.801/2004, **Curtea de Apel București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală.**

Excepția a fost ridicată de părțile civile Alexandra Rodica Radu, Daniel Radu și Vasilica Badea în dosarul cu numărul de mai sus, având drept obiect soluționarea apelului formulat de acestea împotriva sentinței penale nr. 1.150 din 12 mai 2004, pronunțată de Tribunalul Ialomița.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că limitarea dreptului părții civile de a ataca hotărârea primei instanțe numai în ce privește latura penală, în vreme ce inculpatul poate ataca hotărârea atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă, nu are o justificare obiectivă și rezonabilă.

Curtea de Apel București — Secția I penală opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în susținerea acestei opinii jurisprudența Curții Constituționale în materie — deciziile nr. 14 din 18 ianuarie 2001, nr. 154 din 10 mai 2001, nr. 307 din 15 noiembrie 2001 și nr. 274 din 26 iunie 2003.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul României apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, cu următoarea motivare:

Acțiunea civilă în procesul penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă a persoanei care a săvârșit o infracțiune, precum și a persoanei care răspunde în solidar cu făptuitorul.

Art. 362 din Codul de procedură penală circumstanțiază persoanele care pot face apel împotriva sentințelor penale pronunțate în primă instanță, printre acestea numărându-se și partea civilă și partea responsabilă civilmente, dar numai în ce privește latura civilă a cauzei.

În acest context, potrivit art. 131 din Constituție, doar Ministerului Public i-a fost atribuit rolul de titular al acțiunii publice în procesul penal, iar interdicția părții civile de a ataca latura penală a cauzei nu duce la o limitare a accesului acesteia din urmă la justiție și nici nu îngrădește dreptul la apărare sau îndeplinirea justiției.

Nimic nu oprește însă partea civilă sau partea responsabilă civilmente de a discuta în apelurile sau recursurile declarate de acestea și aspecte penale ale hotărârii atacate, dacă de modul cum au fost soluționate acestea depinde rezolvarea acțiunii civile.

Avocatul Poporului consideră că excepția de neconstituționalitate este nefondată, deoarece instanța sesizată cu soluționarea apelului are oricum obligația legală de a examina speța din oficiu, sub toate aspectele ce trebuie să concure la justa și deplina soluționare a cauzei.

Limitele prevăzute de art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală nu constituie o restrângere a exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ci precizări firești în raport de interesele legitime ale părții civile și ale părții responsabile civilmente, apărute în cadrul procesului penal. Interesele legitime ale acestor părți privesc latura civilă a procesului penal și de aceea declararea căii de atac este în legătură cu modul de rezolvare a acesteia. În plus, dispozițiile legale criticate sunt conforme cu art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală, care au următorul conținut:

„Pot face apel: [...]

d) *partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ce privește latura civilă.*“

Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că prin dispozițiile legale criticate sunt încălcate prevederile constituționale ale art. 21 alin. (1), (2) și (3) referitoare la *accesul liber la justiție*, ale art. 24 alin. (1) referitoare la *garantarea dreptului la apărare*, ale art. 53 alin. (1) privitoare la *situațiile în care se poate restrânge exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți*, ale art. 124 alin. (2) referitoare la *imparțialitatea justiției* și ale art. 129

referitoare la *folosirea căilor de atac*, precum și cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la *dreptul la un proces echitabil*.

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a respins excepțiile de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală, cu motivarea că în sistemul Codului de procedură penală acțiunea penală aparține procurorului și că, în aceste condiții, interdicția părții civile și a celei responsabile civilmente de a ataca latura penală a cauzei nu duce la o limitare a accesului acestora la justiție. Pe de altă parte, s-a motivat că instanța de control judiciar, sesizată de partea civilă sau de partea civilmente responsabilă în condițiile prevăzute de art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală, poate examina cauza și sub aspectele penale ale hotărârii atacate, dacă de modul în care au fost soluționate acestea depinde rezolvarea acțiunii civile, și că atunci când se constată că inculpatul a fost achitat greșit pentru motivul că fapta imputată nu există sau că aceasta nu a fost săvârșită de el, această constatare poate să producă efecte asupra acțiunii civile care va fi admisă, cea penală rămânând definitivă prin achitarea inculpatului, iar contrarietatea de hotărâri urmează a fi înlăturată prin exercitarea căilor extraordinare de atac. De asemenea, s-a motivat că rațiunile pe care se întemeiază interdicția părții civile de a ataca latura penală în cadrul procesului penal se regăsesc și în legislația străină.

Curtea urmează să-și reconsidere jurisprudența și să constate că dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală contravin prevederilor art. 16 alin. (1), art. 21, 24 și 129 din Constituția României, pentru următoarele considerente:

1. Diferențierea făcută prin art. 362 din Codul de procedură penală între regimul juridic al părții vătămate și cel al părții civile și al părții civilmente responsabile este neconstituțională, încălcând dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora *„Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”*.

Conform art. 24 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală, *„Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numește parte vătămată.”*

Persoana vătămată care exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal se numește parte civilă.”

Așadar, în cazul în care persoana vătămată formulează, în cadrul procesului penal, pretenții pentru repararea prejudiciului material suferit ca urmare a săvârșirii infracțiunii, aceasta cumulează două calități procesuale: calitatea de parte vătămată și calitatea de parte civilă. Aceste două părți ale procesului penal se află însă într-o situație identică, și anume în situația de persoană lezată în drepturile sale prin săvârșirea infracțiunii, ceea ce justifică existența *„interesului legitim”*, la care se referă art. 21 din Constituție. Așa fiind, diferențierea făcută prin dispozițiile lit. c) și, respectiv, ale lit. d) din art. 362 din Codul de procedură penală — în sensul că partea vătămată poate face apel în ceea ce privește latura penală a cauzei, iar partea civilă, numai în ceea ce privește latura civilă — este contrară principiului constituțional al egalității cetățenilor în fața legii.

Există, de asemenea, o inegalitate de tratament în ceea ce privește accesul la căile de atac, între partea civilă și partea civilmente responsabilă, pe de o parte, și inculpat, pe de altă parte, inegalitate nejustificată, în condițiile în care toți acești participanți la procesul penal au aceeași calitate, de *părți*, iar restrângerea dreptului părții civile și al părții civilmente responsabile de a face apel în ce privește latura penală le privează pe acestea de posibilitatea de

a-și apăra *interesele lor legitime specifice*, în vreme ce inculpatul își poate apăra nestânjenit propriile sale interese.

Există, în sfârșit, o inegalitate flagrantă și nejustificată între statutul părții civile și al părții civilmente responsabile, care nu pot ataca hotărârea instanței decât în ce privește latura civilă, și statutul „*oricăror altor persoane ale căror interese legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței*”, persoane care, potrivit art. 362 alin. 1 lit. f), pot face apel atât în ce privește latura penală, cât și în ce privește latura civilă.

2. Conform art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, „(1) *Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*

(2) *Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept*”.

a) Întrucât textul constituțional nu distinge, rezultă că accesul liber la justiție nu se referă exclusiv la acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și la sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, inclusiv, așadar, a exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate. Ca urmare, limitarea dreptului unor părți ale unui și aceluiași proces penal de a exercita căile legale de atac constituie o restrângere a accesului liber la justiție.

Această îngredire este neconstituțională, nefiind îndeplinite condițiile restrictive stabilite de art. 53 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia „*Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav*”.

b) Este adevărat că în procesele penale titularul acțiunii penale este Ministerul Public, care, potrivit prevederilor art. 131 alin. (1) din Constituție, „*În activitatea judiciară, [...] reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor*”. Dar nu mai puțin adevărat este și faptul că exercitarea personală și în mod nemijlocit de către partea civilă sau de către partea civilmente responsabilă a dreptului de a ataca la instanța ierarhic superioară o hotărâre judecătorească pe care o consideră greșită, indiferent sub ce aspect, nu diminuează cu nimic rolul și atribuțiile Ministerului Public, ci, dimpotrivă, le completează în interesul aplicării corecte a legii. Controlul judiciar, prin diferite grade de jurisdicție, are menirea de a repara eventualele erori cuprinse în soluțiile pronunțate prin hotărârile instanțelor inferioare. La fel cum poate greși o instanță judecătorească, și reprezentantul Ministerului Public este supus aceleiași eventualități, astfel încât este posibil ca în mod eronat să nu atace cu apel ori cu recurs o hotărâre nelegală sau netemeinică. Într-o asemenea situație, când — conform art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală — partea civilă și partea civilmente responsabilă sunt private de dreptul de a exercita căile de atac, hotărârile respective nu se mai supun controlului judiciar, cu consecința menținerii erorii judiciare.

În același sens trebuie reținut că părții civile și celei civilmente responsabile nu le este străin interesul pentru soluționarea laturii penale a procesului, în condițiile în care de stabilirea existenței faptei penale și a vinovăției inculpatului judecat în cauză depinde și soluționarea laturii civile a procesului. Așadar, nu poate fi primită susținerea că atribuțiile Ministerului Public în exercitarea acțiunii penale sunt de natură să înlăture interesul părții civile și al celei responsabile civilmente pentru soluționarea laturii

penale a procesului și, în consecință, posibilitatea acestora de a exercita căile de atac în această privință.

3. Potrivit art. 24 alin. (1) din Constituție, „*Dreptul la apărare este garantat*”.

Prin redactarea sa atât de generală, această garanție constituțională nu vizează doar apărarea referitoare la faza procesului penal desfășurată în fața primei instanțe de judecată — de exemplu, prin propunerea și producerea de probe în fața instanței de fond, prin concluzii puse în cadrul dezbaterilor etc., ci vizează, deopotrivă, și dreptul de apărare prin exercitarea căilor legale de atac împotriva unor constatări de fapt sau de drept ori unor soluții adoptate de o instanță de judecată, dar care sunt considerate greșite de către unul sau altul dintre participanții la procesul penal. Este evident că, în situația în care partea vătămată și partea civilă sunt împiedicate să exercite căile ordinare de atac, acestea nu-și pot valorifica și apăra drepturile în fața instanței de apel sau de recurs, întrucât ori cauza nu va ajunge în fața acestor instanțe, ori, în eventualitatea apelului sau a recursului declarat de inculpat, nu se poate înrăutăți situația acestuia.

4. Potrivit prevederilor art. 129 din Constituție, „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”.

Această normă constituțională cuprinde două teze: a) prima teză consacră dreptul subiectiv al oricărei părți a unui proces, indiferent de obiectul procesului, precum și dreptul Ministerului Public de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate; b) cea de-a doua teză prevede că exercitarea căilor de atac se poate realiza în condițiile legii.

Prima teză exprimă, în alți termeni, dreptul fundamental înscris în art. 21 din Constituție privind liberul acces la justiție. Această teză conține așadar o reglementare substanțială. Cea de-a doua teză se referă la reguli de procedură, care nu pot însă aduce atingere substanței dreptului conferit prin cea dintâi teză. Așa fiind, în privința condițiilor de exercitare a căilor de atac, legiuitorul poate să reglementeze temenele de declarare a acestora, forma în care trebuie făcută declarația, conținutul său, instanța la care se depune, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate și altele de același gen, astfel cum prevede art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”. Dar legiuitorul nu poate suprima dreptul — substanțial — al unei părți interesate de a exercita căile de atac și nici nu poate restrânge exercițiul acestui drept decât în condițiile restrictive stabilite în art. 53 din Constituție. Într-adevăr, deși art. 129 din Constituție asigură folosirea căilor de atac „*în condițiile legii*”, această dispoziție constituțională nu are semnificația că „*legea*” ar putea înlătura ori restrânge exercițiul altor drepturi sau libertăți expres consacrate de Constituție.

5. Invocarea soluțiilor — asemănătoare celor ale art. 362 din Codul de procedură penală român — adoptate în legislația sau în jurisprudența altor state nu este relevantă în cadrul controlului de constituționalitate efectuat în cauza de față. Asemenea soluții pot constitui premise teoretice pentru promovarea unor principii sau reglementări concrete în legislația națională, însă aceste reglementări din sisteme de drept străine nu pot legitima menținerea unor dispoziții românești contrare prevederilor constituționale.

6. Nu se poate reține nici motivarea din jurisprudența anterioară, în sensul că instanța de control judiciar are posibilitatea, chiar și în limitele unui apel declarat numai în ce privește latura civilă, să examineze temeinicia achitării inculpatului și să dispună obligarea acestuia la despăgubiri civile, o asemenea soluție fiind expres prohibită prin

dispozițiile art. 346 alin. 3 din Codul de procedură penală, în conformitate cu care „nu pot fi acordate despăgubiri civile în cazul când achitarea s-a pronunțat pentru că fapta imputată nu există, ori nu a fost săvârșită de inculpat”. Această regulă, prevăzută pentru soluțiile pronunțate de prima instanță, este, firește, valabilă și pentru instanțele de control judiciar care nu ar putea desființa sau modifica hotărârile pronunțate cu respectarea textului de lege amintit, reținând că, deși a fost achitat „pentru că fapta imputată nu există, ori nu a fost săvârșită de inculpat”, acesta ar putea fi totuși obligat la despăgubiri civile.

7. Prin Decizia nr. 100 din 9 martie 2004, Curtea Constituțională a constatat că dispoziția „în cauzele în care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă,

dar numai în ce privește latura penală” din cuprinsul art. 362 alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Considerentele acestei decizii sunt în întregime valabile și în ce privește dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală, atacate pe calea excepției de neconstituționalitate în cauza de față.

În consecință, se impune să se procedeze la revizuirea practicii Curții Constituționale în această materie și să se constate că dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care nu permit părții civile și părții civilmente responsabile să exercite calea de atac ordinară a apelului și în ce privește latura penală a procesului.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A, d), al art. 29 și al art. 31 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandra Rodica Radu, Daniel Radu și Vasilica Badea în Dosarul nr. 1.801/2004 al Curții de Apel București — Secția I penală și constată că dispozițiile art. 362 alin. 1 lit. d) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care nu permit părții civile și părții civilmente responsabile să exercite calea de atac ordinară a apelului și în ce privește latura penală a procesului.

Prezenta decizie se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, conform art. 31 alin. (4) din Legea nr. 47/1992.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2004.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **IOAN VIDA**

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

★

ANEXĂ
la Hotărârea Consiliului Local
al Municipiului Focșani nr. 116/246/2004

ROMÂNIA

JUDEȚUL VRANCEA

Consiliul Local al Municipiului Focșani

LISTA

cuprinzând asociațiile și fundațiile române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență socială ce beneficiază de subvenții în anul 2005 din bugetul local al municipiului Focșani, precum și nivelul acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr. 34/1998

Nr. crt.	Denumirea asociației/fundației	Valoarea subvenției (mii lei)
1.	Fundația „Lumea copiilor” — Focșani	372.000
2.	Fundația Academică „Sfinții Împărați Constantin și Elena” — filiala Focșani	198.000
3.	Fundația „Crucea Alb—Galbenă” — filiala Vrancea	258.500

Președinte de ședință,
Balan Doru Geany

Contrasemnează:
Secretarul municipiului Focșani,
E. L. Nicolau

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București,
IBAN: RO75RNCB510100000120001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 224.09.71/150, fax 225.00.43, E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 410.47.30, tel./fax 410.77.36 și 410.47.23

Tiparul: Regia Autonomă „Monitorul Oficial”